

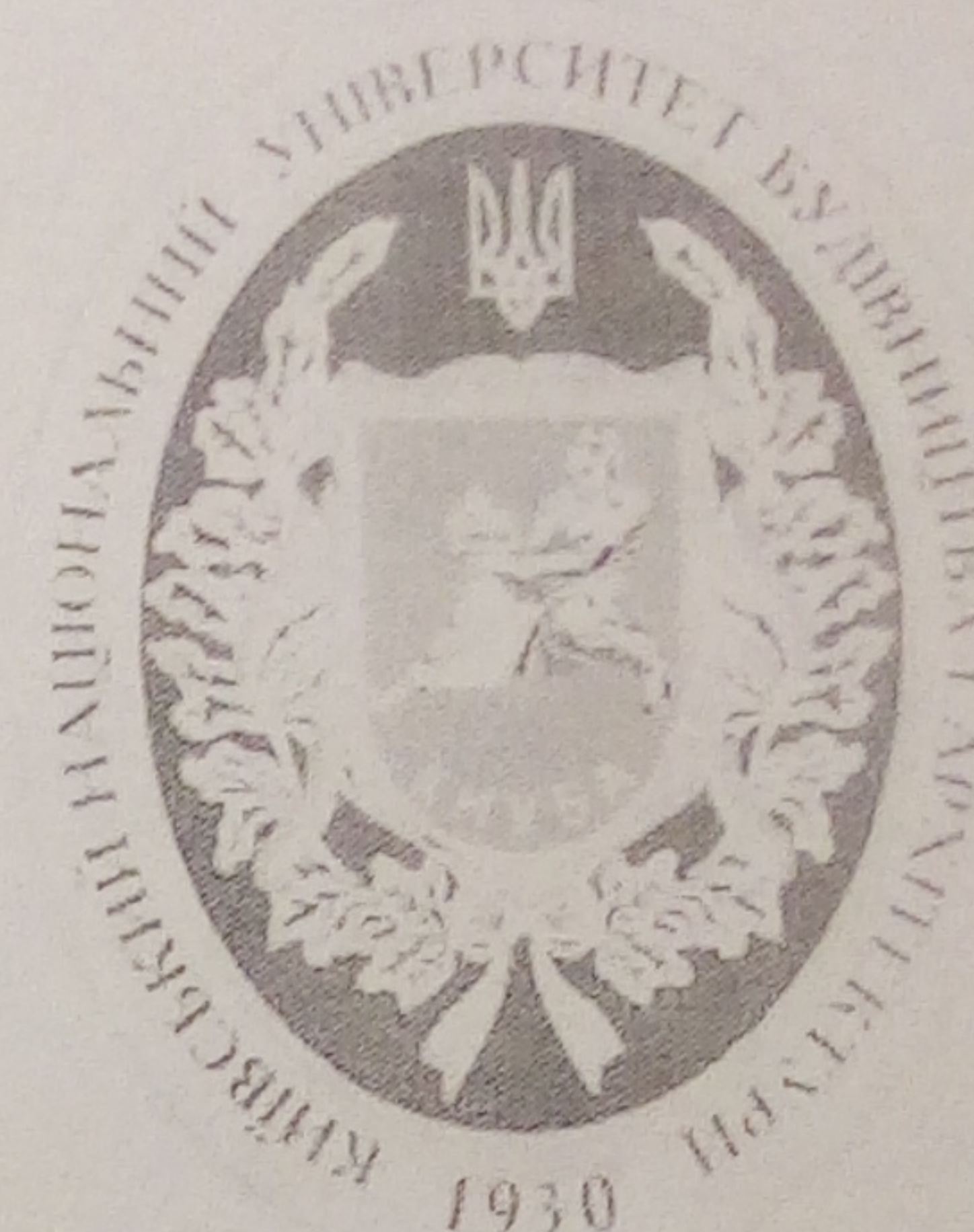
Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук і права
«Затверджую»

Шифр спеціальності 032	Назва спеціальності, освітньої програми Історія та археологія	Сторінка 1 з 7
---------------------------	---	----------------

Завідувач кафедри політичних наук і права
Перевода Є.В. / *Є.В.*

«16» *гравня* 2022 р.

Розробник силабуса
Єгоров В.В. / *В.В.*

СИЛАБУС "Історіографія історії України"

1) Шифр за освітньою програмою: 032
2) Навчальний рік: 2
3) Освітній рівень: 3 освітньо-наукова
4) Форма навчання: денна, заочна
5) Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 032 історія та археологія
7) Статус освітньої компоненти: вибіркова
8) Семестр: 3
9) Контактні дані викладача: Єгоров Владислав Володимирович, кандидат історичних наук, доцент кафедри політичних наук і права КНУБА iegorov.vv@knuba.edu.ua , 044 241 55 66, ауд 431 центрального корпусу КНУБА
10) Мова викладання: українська
11) Пререквізити (дисципліни-попередники, які необхідно вивчити, щоб слухати цей курс): Іноземна мова», «Академічна доброчесність та академічне письмо»»
12) Мета курсу: сформувати у аспірантів уявлення про основні аспекти історіографії, як наукової дисципліни, а також їх підготовка як висококваліфікованих спеціалістів здатних до проведення дослідницької роботи.

13) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання компетентності
1.	ПРН02. Здатність продемонструвати глибинні системні знання і розуміння вітчизняного та зарубіжного наукового доробку та практичного досвіду, сучасної методологічно-методичної бази проведення наукових досліджень.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.05 ЗК.06 ЗК.07 ЗК.08 ЗК.09 ФК.01 ФК.02 ФК.03 ФК.05 ФК.06 ФК.07

Шифр спеціальності 032	Назва спеціальності, освітньої програми Історія та археологія	Сторінка 1 з 7
---------------------------	---	----------------

	ПРО4. Здатність продемонструвати знання із наукової та професійної підготовки для підтвердження достатнього рівня компетентності у виборі методів наукових досліджень, оцінки їх наукової новизни та практичного значення при вирішенні спеціалізованих завдань в галузі	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.05 ЗК.06 ЗК.07 ЗК.08 ЗК.09 ФК.01 ФК.02 ФК.03 ФК.05 ФК.06 ФК.07
	ПРО5. Вміти виявляти зв'язки між сучасними науковими концепціями в суміжних предметних сферах для обґрунтування нових теоретичних та практичних рекомендацій для розв'язування науково-практичних задач в області теоретичних досліджень, застосовувати їх в галузі професійної діяльності.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.05 ЗК.06 ЗК.07 ЗК.08 ЗК.09 ФК.01 ФК.02 ФК.03 ФК.05 ФК.06 ФК.07
2	ПРН06. Вміти застосовувати універсальні навички дослідника, достатні для розв'язання комплексних проблем у галузі професійної, дослідницько-інноваційної та/або науково-педагогічної діяльності за фахом та продукування нових ідей та методів, спрямованих на покращення науково-практичної діяльності в галузі.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.05 ЗК.06 ЗК.07 ЗК.08 ЗК.09 ФК.01 ФК.02 ФК.03 ФК.05 ФК.06 ФК.07
	ПРО9. Демонструвати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвинене критичне мислення, професійну етику, академічну доброчесність, повагу до різноманітності та мультикультурності в поєднанні з володінням передовими методиками викладання у вищій школі і постійним самовдосконаленням професійного та наукового рівня.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.05 ЗК.06 ЗК.07 ЗК.08 ЗК.09 ФК.01 ФК.02 ФК.03 ФК.05 ФК.06 ФК.07

		Шифр спеціальності 032	Назва спеціальності, освітньої програми Історія та археологія	Сторінка 1 з 7
	ПР10. Здатність ефективно працювати самостійно або в групі, вміння отримувати бажаний результат в умовах обмеженого часу з акцентом на професійну сумлінність і з дотриманням етичних міркувань, уміння та навички проводити моніторинг робіт та вчасно вносити корективи в план робіт за проектом.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.05 ЗК.06 ЗК.07 ЗК.08 ЗК.09 ФК.01 ФК.02 ФК.03 ФК.05 ФК.06 ФК.07
3	ПРН11. Здійснювати успішну інноваційну науково-технічну діяльність у соціально-орієнтованому суспільстві на основі міжособистісних взаємовідносин для максимального самовираження на основі терпимості, психологічної сумісності та етики поведінки.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.05 ЗК.06 ЗК.07 ЗК.08 ЗК.09 ФК.01 ФК.02 ФК.03 ФК.05 ФК.06 ФК.07
	ПР12. Демонструвати вміння самостійно ставити та розв'язувати відповідні організаційно-управлінські завдання на основі дотримання законодавчої бази, принципів доброчесності та відповідальності за успішний кінцевий особистий та командний результат на основі сучасної теорії і практики організації та управління функціонуванням науково-професійних видів діяльності.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.05 ЗК.06 ЗК.07 ЗК.08 ЗК.09 ФК.01 ФК.02 ФК.03 ФК.05 ФК.06 ФК.07
4	ПРН13. Здатність формулювати власні авторські висновки, пропозиції та рекомендації на основі аналізу літературних джерел, патентних досліджень, повного циклу теоретичних і експериментальних досліджень, проведених за сучасними методиками.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.05 ЗК.06 ЗК.07 ЗК.08 ЗК.09 ФК.01 ФК.02 ФК.03 ФК.05 ФК.06 ФК.07

Шифр спеціальності 032	Назва спеціальності, освітньої програми Історія та археологія	Сторінка 1 з 7
---------------------------	---	----------------

5	ПРН14. Виокремлювати актуальні історичні проблеми та визначати їх структуру, взаємозв'язки чинників, проявів і наслідків як об'єкта наукового дослідження.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.05 ЗК.06 ЗК.07 ЗК.08 ЗК.09 ФК.01 ФК.02 ФК.03 ФК.05 ФК.06 ФК.07
6	ПРН15. Комплексно розуміти особливості впливу історичних процесів на розвиток особистості, суспільства та держави.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.05 ЗК.06 ЗК.07 ЗК.08 ЗК.09 ФК.01 ФК.02 ФК.03 ФК.05 ФК.06 ФК.07
7.	ПРН16. Комплексно розуміти важливість історичної національної пам'яті, соціально відповідальної діяльності на основі етичних міркувань (мотивів).	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.05 ЗК.06 ЗК.07 ЗК.08 ЗК.09 ФК.01 ФК.02 ФК.03 ФК.05 ФК.06 ФК.07

14) Структура курсу:

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумко- вого контролю
22	28			100	залік
Сума годин:		150			
Загальна кількість кредитів ECTS		5			
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:		50			

15) Зміст курсу: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС)

Лекції:

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І.

Українська історіографія з давніх часів до кінця XVIII ст.

Тема №1. Українська історіографія як спеціальна галузь знань і навчальна дисципліна.

1. Поняття «українська історіографія». Предмет, завдання і об'єкт.
2. Джерела української історіографії.
3. Періодизація української історіографії.

Тема №2 Південно-Руське літописання. XII – XIII ст.

1. Умови та причини створення літописів.
2. Повість минулих літ, Київський літопис XII ст., Галицько-Волинський літопис XIII ст.

Тема №3 Українська історична думка в XVI – XVII ст.

1. Козацькі літописи XVII ст. Літопис Самовидця.
2. Густинський, Львівський та Київський літописи XVII ст.
3. «Хроніка» Ф. Сафоновича.

Тема №4 Нові явища у розвитку історичних знань в Україні в середині XVIII ст.

1. Розвиток української історіографії в XVIII ст.
2. Г. Граб'янка про Б. Хмельницького.
3. «Літопис» С. Величка.
4. Ф. Прокопович та його вплив на гуманітарні науки в Україні та Російській імперії.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ ІІ.

Тема №5 Українська історична думка другої половини XVIII – першої третини XIX ст.

1. Проблема авторства «Історії Русів».
2. Д. Бантиш-Каменський та його «История Малой России».
3. М. Маркевич – дослідник історії України.

Тема №6 Становлення і розвиток української історичної науки в середині XIX ст.

1. Зміст суспільних поглядів М. Максимовича.
2. М. Максимович – засновник романтизму в Україні.
3. Історія українських земель XVI – XVII століть у працях М. Максимовича.
4. М. Максимович як дослідник Коліївщини.

Тема №7 Українська історіографія наприкінці XIX ст.

1. Суспільні погляди М. Костомарова.
2. М. Костомаров про загальну схему російської та української історії. Основні проблеми історії Русі.
3. М. Костомаров про повстання Богдана Хмельницького та історію України XVII – початку XVIII століття.
4. Історична наука в Україні наприкінці XIX ст.
5. В. Антонович та його суспільно-політичні погляди.
6. В. Антонович – історик українського козацтва.
7. В. Антонович як засновник української історичної науки, «Київська школа».

Тема №8 Утвердження української національної історіографії на зламі XIX – XX ст. Схема української історії М. Грушевського.

1. Історія Гетьманщини та малоросійської старшини у висвітленні О. Лазаревського.
2. Д. Яворницький як дослідник запорозького козацтва.
3. Громадянсько-політична діяльність М. Грушевського.
4. Поява «Звичайної схеми «руської історії» М. Грушевського

Тема №9 Українська історична наука на початку XX ст.

1. Дослідження історії Слобожанщини у спадщині Д. І. Багалія.
2. «История украинского народа» та дослідження сільського судочинства доби середньовіччя О. Єфименко.
3. М. Аркас – дослідник України-Русі.

Тема 10. Державницький напрям в українській історіографії.

1. Життєвий шлях та світогляд В. Липинського.
2. Нація і держава, еліта, інтелігенція, гетьманство, чинники української державності у спадщині В. Липинського.
3. Ідеї В. Липинського у працях Д. Дорошенка та його дослідження української історіографії.
4. «Підпільний» університет у Львові у 1921 – 1925 рр.
5. Творчий шлях І. Крип'якевича.
6. М. Кордуба та українська історіографія.
7. Державницька концепція С. Томахівського.

Тема №11. Історична наука в радянській Україні у 1920 – 1930-х рр.

1. Повернення з еміграції М. Грушевського та його історичні установи в Києві.
2. «Нова революційна школа» М. Слабченка.
3. Наукові установи марксистського спрямування.

4. М. Яворський – керівник марксистського напрямку української історіографії.

5. Репресії щодо українських істориків УСРР наприкінці 1920-х – 1930-х рр.

...

Практичні:

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III.

Семінарське заняття 1.

Методологія та понятійний апарат історіографії.

Семінарське заняття 2.

Етапи формування, періодизація, редакції, список, звід, авторство, філігрань, маргіналії в літописних джерелах.

Семінарське заняття 3.

Розвиток історичних знань в Україні. Києво-Могилянський колегіум (академія) та формування історичної думки XVII ст.

Семінарське заняття 4.

Умови та розвиток української історіографії в другій половині XVIII – початку XIX ст.

Семінарське заняття 5.

Питання ранньосередньовічної історії України у висвітленні М. Костомарова.

Семінарське заняття 6.

В. Антонович та застосування позитивістської методології й антропологічної науки у вивченні минувшини України.

Семінарське заняття 7.

«Історія України-Руси» М. Грушевського.

Семінарське заняття 8.

Діяльність українського наукового товариства у Києві.

Семінарське заняття 9.

Українська історична наука за кордоном 1920-1930 –х рр.

Семінарське заняття 10.

Створення ВУАН та науково-дослідницьких установ історичного профілю.

Семінарське заняття 11.

«Українське історичне товариство» та історична думка в українській діаспори. Дослідження І. Шевченко, О. Пріцака, Л. Винара.

Семінарське заняття 12.

Українська історіографія в другій половині 1940 – 1980-х рр.

Семінарське заняття 13.

Методологічні підходи істориків пострадянської України.

Семінарське заняття 14.

Сучасний етап розвитку історичної науки в Україні

16) Основна література:

1. Бондар В. Сучасна українська історіографія в контексті світових тенденцій. Дисциплінарні виміри української історіографії: Колективна монографія. К.: Інститут історії України, 2015. С. 275 - 318.
2. Історія, пам'ять, політика. Збірник статей / Упоряд. Г. Касьянов, О. Гайдай. НАН України, інститут історії України; Higher Education Support Program. К.: Інститут історії України, 2016. 277 с.
3. Калакура Я.С., 2004. Українська історіографія, К.: «Генеза», 495 с.
4. Коцур В.П., Коцур А.П., 1999. Історіографія історії України: Курс лекцій. Чернівці: Золоті литаври, 520 с.
5. Куций І. Образи Сходу і Заходу в українській історіографії: між реальним та уявним простором. УІЖ. 2019. № 2. С. 144 – 160.
6. Удод О. Українська історична дидактика: академічний дискурс. (До 80-річчя Інституту історії України) / За ред. Валерія Смоля. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2016. 214 с
7. Сухий О. Сучасна історична наука в Україні: візії та напрямки: [Електронний ресурс]. Доступно з: [ues_2012_10_5\(1\).pdf](#)
8. Яремчук В., 2017. Українська історіографія: суспільно-політична історія. Посібник. Острог, Вид-во Нац. Ун-ту «Острозька академія», 288с.
Інформаційні ресурси бібліотека КНУБА <http://library.knuba.edu.ua/>, Історична правда <https://www.istpravda.com.ua/>

17) Додаткові джерела:

1. Колесник І. Українське історієписання 1960-1980-х рр.: культурні розриви та метаморфоз. Світло й тіні радянського історієписання: Матеріали міжнародної наукової конференції (Київ, 22-23 травня 2013 р.) / За ред. В. А. Смоля. К.: Інститут історії України НАН України, 2015. С. 169-175.
2. Острянюк А. Наукові історичні школи в Україні: фантоми української історіографії Історіографічні дослідження в Україні / Гол ред В. А. Смолій. К.: Інститут історії України, 2012. Вип. 22. С. 293-312.
3. Острянюк А. Наукові школи: несучасні сучасники. Історик і влада. Колективна монографія / Відп. ред. В. Смолій; тв. керівник проекту І. Колесник; Авт. кол.: В. Андреев, О. Богдашина та інші. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України НАН України, 2016. С.303-328.
4. Турченко Г., Турченко Ф., 2021. О.Оглоблин про схему історії України XIX – початку XX ст. (до 50-річчя творчого заповіту історика) УІЖ., № 1. С. 107 – 121.
5. Удод О. Історична наука періоду «застою»: проблема взаємин історика і влади. Дисциплінарні виміри української історіографії: Колективна монографія. К.: Інститут історії України, 2015. С. 233-275.
6. Ясь О. «На чолі республіканської науки...» Інститут історії України (1936 – 1986): Нариси з інституціональної та інтелектуальної історії (до 80-річчя установи). К.: Інститу історії України, 2016. 542 с.

18) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання		Підсумковий контроль	Сума
1 модуль	Контрольна робота		
30	20	50	100

19) Умови допуску до підсумкового контролю:

- **Політика щодо кінцевих термінів та перескладання:** дотримання запланованого терміну здачі робіт є обов'язковою. Подані роботи після встановленого строку без поважних на це причин втрачають 20 балів.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Пропущені заняття потрібно обов'язково відпрацювати шляхом підготовки додаткового есе.
- **Політика зарахування балів.** Аспіранти отримують бали під час лекційних і семінарських занять, виконання контрольних завдань (береться до уваги присутність, активність).
- **Поточний контроль:** Усне опитування в ході лекцій та практичних занять, перевірка завдань (у тому числі самостійної роботи), оцінювання правильності вирішення тестових та практичних завдань на семінарських заняттях.
- **Підсумковий контроль:**
Відвідування лекцій, виступи на семінарських заняттях, підготовка контрольної роботи, відсутність невідпрацьованих завдань.

Підготовка до проведення комплексної контрольної роботи, або підсумкового контролю в іншій формі, розпочинається вже з перших занять під час обговорення питань розглянутої теми або поточної перевірки знань в ході самостійних робіт після кожного модуля.

Для успішного подолання бар'єру підсумкового контролю необхідно повторити матеріал навчального курсу. Характерно, що більш успішно засвоюють навчальний матеріал ті аспіранти, які добросовісно і вміло конспектували основні положення, висновки, факти, що їх наводить викладач.

Значною мірою допомагають аспіранту методичні рекомендації до навчального курсу та семінарських занять.

Форми підсумкового контролю бувають різні, але, як правило, він проводиться у формі індивідуальної співбесіди шляхом постановки викладачем питань аспірантам або тестування їх знань.

Значну допомогу при проходженні підсумкового контролю аспірантам надають підручники та спеціальні дослідження розвитку української історичної науки. Важливими елементами для успішного складання аспірантами підсумкового контролю є вміння:

- а) Виявляти зв'язки між сучасними науковими концепціями в суміжних предметних сферах для обґрунтування нових теоретичних та практичних рекомендацій для розв'язування науково-практичних задач в області теоретичних досліджень, застосовувати їх в галузі професійної діяльності;
- б) Застосовувати універсальні навички дослідника, достатні для розв'язання комплексних проблем у галузі професійної, дослідницько-інноваційної та/або науково-педагогічної діяльності за фахом та продукування нових ідей та методів, спрямованих на покращення науково-практичної діяльності в галузі;
- в) Виокремлювати актуальні історичні проблеми та визначати їх структуру, взаємозв'язки чинників, проявів і наслідків як об'єкта наукового дослідження;
- г) Комплексно розуміти особливості впливу історичних процесів на розвиток особистості, суспільства та держави;
- д) уміти диференціювати, або інтегрувати знання по проблемі і від окремих складових до цілого, і навпаки).

20) Політика щодо академічної доброчесності:

контрольні роботи повинні бути самостійно підготовленими. Всі роботи проходять перевірку на оригінальність через відповідне програмне забезпечення. В роботі має бути 80% унікального тексту, оформленого згідно правил цитування.

21) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2648>